

GEWONE ZITTING 2018-2019

1 APRIL 2019

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende het toe kennen van
vrouwennamen in de openbare ruimte**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Financiën en de Algemene Zaken

door de mevrouw Caroline DÉSIR (F)

SESSION ORDINAIRE 2018-2019

1ER AVRIL 2019

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

**relative à l'attribution de noms de femmes
dans l'espace public**

RAPPORT

fait au nom de la commission
des Finances et des Affaires générales

par Mme Caroline DÉSIR (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heer Ridouane Chahid, mevr. Caroline Désir, de heren Charles Picqué, Julien Uyttendaele, Olivier de Clippele, Willem Draps, Emmanuel De Bock, Benoît Cerexhe, Stefan Cornelis, Jef Van Damme, Bruno De Lille.

Plaatsvervangers : de heren David Weytsman, Marc Loewenstein, mevr. Annemie Maes.

Andere leden: mevr. Liesbet Dhaene, mevr. Anne Charlotte d'Ursel, mevr. Anne Herscovici, mevr. Magali Plovie, mevr. Fatoumata Sidibé, mevr. Viviane Teitelbaum, de heer Johan Van den Driessche.

Zie:

Stuk van het Parlement:

A-716/1 – 2017/2018 : Voorstel van resolutie.

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs: M. Ridouane Chahid, Mme Caroline Désir, MM. Charles Picqué, Julien Uyttendaele, Olivier de Clippele, Willem Draps, Emmanuel De Bock, Benoît Cerexhe, Stefan Cornelis, Jef Van Damme, Bruno De Lille.

Membres suppléants: MM. David Weytsman, Marc Loewenstein, Mme Annemie Maes.

Autres membres: Mmes Liesbet Dhaene, Anne Charlotte d'Ursel, Anne Herscovici, Magali Plovie, Fatoumata Sidibé, Viviane Teitelbaum, M. Johan Van den Driessche.

Voir:

Document du Parlement :

A-716/1 – 2017/2018 : Proposition de résolution.

I. Toevoeging van mede-indieners aan het voorstel van resolutie

Met instemming van de indieners van het voorstel van resolutie, dienen de namen van mevrouw Magali Plovie, mevrouw Viviane Teitelbaum en de heer Bruno De Lille toegevoegd te worden aan de lijst van mede-indieners.

II. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Fatoumata Sidibé, eerste mede-indiener van het voorstel van resolutie

Mevrouw Sidibé bedankt de medeondertekenaars van de tekst.

Het doel van deze tekst is om vrouwen meer zichtbaarheid en erkenning te geven via de benaming van de openbare ruimten.

Op verschillende niveaus van het politieke, sociale, culturele, sportieve en artistieke leven zijn vrouwen slecht vertegenwoordigd. Het is onze plicht om de nodige hefbomen te activeren om de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bevorderen. Dat vereist een toe-eigening en een betere toe-eigening van de openbare ruimte.

De erkenning van de plaats van vrouwen moet gebeuren in de ruime zin van het woord, door hun namen te geven aan straten, monumenten, pleinen, openbare gebouwen, metrostations, stations, tram- en bushaltes enz.

Het gaat niet om de vervrouwelijking van de openbare ruimte, maar om de ontmannelijking ervan.

Niet proberen dit evenwicht te vinden, is als tussen de regels door het idee verspreiden dat vrouwen die grote dingen doen uitzonderingen zijn.

Vrouwen moeten uit de onzichtbaarheid worden gehaald, hun plaats in de samenleving moet worden gewaardeerd, de namen van vrouwen die hun stempel hebben gedrukt en een bijdrage hebben geleverd in de verschillende domeinen van de samenleving, zowel door hun uitmuntende levensloop als door de bekendheid van hun acties of de kracht van hun overtuigingen, moeten worden belicht. Op die manier kunnen verdwenen vrouwen in de schijnwerpers geplaatst worden die recentelijk of vroeger op lokaal of nationaal vlak zeer belangrijk waren, terwijl ze in de geschiedenis werden opzijgeschoven.

In het onderzoek van “Brussels Studies” betreffende de verplaatsingen van vrouwen en het onveiligheidsgevoel in Brussel: perceptie en strategieën wordt eveneens opgemerkt dat de vervrouwelijking van de straatnamen zou bijdragen tot het erkennen en verbeteren van de plaats van de vrouwen in de openbare ruimte, die voornamelijk mannelijk terrein blijft. Bij het ontwerp en de inrichting van een ruimte kunnen de ongelijkheden tussen de geslachten benadrukt worden, dan wel de gelijkheid tussen de geslachten bevorderd worden.

De publieke ruimte is genderspecifiek en is nog steeds

I. Ajout de codéposants à la proposition de résolution

Avec l'accord des auteurs de la proposition de résolution, il y a lieu d'ajouter les noms de Mmes Magali Plovie, Viviane Teitelbaum et M. Bruno De Lille à la liste des coauteurs.

II. Exposé introductif de Mme Fatoumata Sidibé, première coauteure de la proposition de résolution

Mme Sidibé remercie les cosignataires du texte.

Ce texte a pour objectif de donner une meilleure visibilité et reconnaissance des femmes à travers la dénomination des espaces publics.

À différents niveaux de la vie politique, sociale, culturelle, sportive, artistique, les femmes sont faiblement représentées. Il est de notre devoir d'activer les leviers nécessaires pour promouvoir l'égalité entre femmes et hommes. Cela passe par une appropriation et une meilleure appropriation de l'espace public.

La reconnaissance de la place des femmes doit se faire au sens large du terme, en attribuant leur nom aux rues, monuments, places, bâtiments publics, stations de métros, gares, arrêts de tram, bus, etc.

Il ne s'agit pas de féminiser l'espace public, mais de le démasculiniser.

Ne pas chercher à établir cet équilibre revient à faire passer, entre les lignes, l'idée que les femmes qui accomplissent de grandes choses sont des exceptions.

Il faut sortir les femmes de l'invisibilité, valoriser leur place dans la société, en mettant en avant des noms de personnalités féminines qui ont laissé des empreintes et contribué dans les différents domaines de la société, tant par la qualité de leurs parcours, que par la renommée de leurs actions ou par la force de leurs convictions. C'est l'occasion de mettre en lumière des femmes disparues qui, dans l'histoire locale et nationale, récente et plus ancienne, ont marqué leur époque alors que l'histoire les a étudiées.

« Brussels Studies », dans son étude relative aux déplacements des femmes et au sentiment d'insécurité à Bruxelles : perception et stratégies, relevait également que la féminisation des noms de rue participerait à une reconnaissance et une amélioration de la place des femmes dans l'espace public qui reste majoritairement masculin. La conception et l'aménagement d'un espace peuvent soit accentuer les inégalités entre les sexes, soit faire avancer l'égalité entre femmes et les hommes.

L'espace public est genre et il est encore calqué sur le

gemodelleerd naar het patriarchale systeem dat vrouwen tot de privésfeer beperkt en het optreden van mannen voorbehoudt aan de publieke en politieke sfeer.

Het is alsof vrouwen alleen maar de openbare ruimte huren, terwijl mannen eigenaar blijven.

De seksistische intimidatie van vrouwen in de openbare ruimte is er om vrouwen voortdurend te laten zien dat zij buiten niets te zoeken hebben.

Vrouwen vertegenwoordigen 50% van de bevolking en de cijfers over de ongelijkheid blijven veelzeggend.

In Brussel dragen 26% van de straten de naam van een man en 3,6% de naam van een vrouw. In Louvain-la-Neuve is die ratio 20,5% tegenover 2%, en in Charleroi 33% tegenover 2%.

Het zal tijd kosten om die kloof te dichten, maar het is van essentieel belang om vaststellingen te doen en te proberen geleidelijk iets te veranderen.

Deze tekst maakt deel uit van een Europese dynamiek. Veel steden hebben al een voluntaristisch beleid aangenomen om de zichtbaarheid van vrouwen in hun openbare ruimte te vergroten.

Als voorbeeld en inspiratie wijzen wij met name op het initiatief van verscheidene gemeenten in Frankrijk.

De stad Parijs, Vitry-sur-Seine (Val-de-Marne), Villeurbanne (Rhône) en Nantes bijvoorbeeld, zijn zich terdege bewust van het probleem en pogen de achterstand in te halen door voortaan voornamelijk vrouwennamen toe te kennen aan hun straten, metrostations en verkeersaders.

In Zwitserland heeft het parlement van het kanton Genève in maart 2018 bij eenparigheid een groene motie aangenomen, waarin gevraagd wordt meer te doen om de straatnamen te vervrouwelijken.

In België is ook de stad Namen meer systematisch vrouwelijke namen beginnen te geven aan de nieuwe gemeentewegen.

De stad Antwerpen heeft onlangs een lijst aangevuld met namen van vrouwen die zich hebben onderscheiden, zowel door hun verdiensten als door hun band met de metropool, om in de toekomst de straten van de nieuwe havenwijk naar hen te vernoemen.

In maart van dit jaar heeft de Stad Brussel de inwoners verzocht suggesties te sturen voor namen van Brusselse vrouwen of vrouwen die een band met Brussel hadden. Het idee is om een vrouwelijke naam te kunnen geven aan een plaats die nog geen naam zou hebben. Elsene wil ook de vertegenwoordiging van vrouwen op de straatnaamborden stimuleren.

Onlangs heeft de feministische organisatie "La Collective Noms Peut-Être" (Vrouwen De Straat Op") acties in die

système patriarcal qui confine les femmes dans la sphère privée et réserve les actions des hommes à la sphère publique et politique.

Tout se passe comme si les femmes n'étaient que locataires de l'espace public tandis que les hommes restent propriétaires.

Les harcèlements sexistes dont les femmes sont victimes dans l'espace public sont là pour montrer constamment aux femmes qu'elles n'ont rien à faire dehors.

Les femmes représentent 50% de la population et les chiffres sur la disparité restent éloquents.

A Bruxelles, 26 % des noms de rue sont des noms d'hommes contre 3,6 % des noms de femmes. A Louvain-la-Neuve, le ratio est de 20,5 % contre 2 %. A Charleroi, on arrive à 33 % contre 2 %.

Il faudra du temps pour résorber cet écart, mais il est essentiel de poser les constats et de tenter d'y remédier progressivement.

Ce texte s'inscrit dans une dynamique européenne. De nombreuses villes ont déjà adopté des politiques volontaristes pour une meilleure visibilité des femmes dans leurs espaces publics.

A titre exemplatif et inspirant, notons notamment l'initiative de plusieurs communes en France.

On peut citer la ville de Paris, Vitry-sur-Seine (Val-de-Marne), Villeurbanne (Rhône), Nantes qui, bien conscientes du problème, tentent de rattraper le retard en attribuant désormais en majorité des noms de femmes à des rues, stations de métros, artères.

En Suisse, en mars 2018, le parlement du Canton de Genève a adopté à l'unanimité une motion verte demandant un effort accru pour féminiser les noms de rues.

En Belgique, la Ville de Namur s'est également lancée dans une logique d'attribution plus systématique de noms féminins aux nouvelles voiries communales.

La Ville d'Anvers a complété une liste de noms de femmes qui se sont distinguées tant par leurs mérites que par leur lien avec la métropole en vue d'attribuer ces noms, dans le futur, aux rues de la nouvelle cité portuaire.

En mars de cette année, la Ville de Bruxelles a invité les habitants à lui envoyer des suggestions de noms de Bruxelloises ou de femmes ayant eu un lien avec Bruxelles. L'idée est de pouvoir donner un nom féminin à une place qui ne porterait aujourd'hui pas encore de nom. Ixelles veut elle aussi doper la représentativité des femmes sur ses plaques de rues.

Récemment, l'organisation féministe « La Collective Noms Peut-Être » a entamé des actions en ce sens, dont une

richting in gang gezet, waaronder een burgerlijke ongehoorzaamheidsactie in metrostations van de MIVB aan de vooravond van 8 maart. In de Brusselse metro hebben slechts 4 stations namen van vrouwen. Er zijn 59 metrostations, waarvan er 29 verwijzen naar de namen van mannen. Het collectief heeft aangepaste metrokaarten uitgedeeld waarop elke man werd vervangen door een overeenkomstige vrouw (dezelfde periode, hetzelfde beroep enz.). Die vrouwen bestaan.

In april 2018 gaven studentes van de ULB, bijgestaan door het collectief "Noms peut-être", een nieuwe naam aan de auditoria van de universiteit. Uitgaande van de vaststelling dat slechts één op de tien auditoria de naam van een vrouw draagt, brachten ze de ochtend door met het hernoemen van een dertigtal auditoria met de voornamen van invloedrijke en opmerkelijke vrouwen die zich hebben onderscheiden door hun intelligentie, betrokkenheid of goedheid, maar die in onzichtbaarheid vielen.

Dit laat zien hoe mobiliserend het onderwerp is.

Dit beleid heeft beperkte gevolgen, want de mogelijkheden om nieuwe straten, wegen en pleinen een vrouwennaam te geven worden almaar geringer in een reeds sterk verstedelijkt gebied. Maar er zijn monumenten, pleinen, openbare gebouwen, metrostations, stations, tramhaltes, bushaltes, auditoria enz. Er zijn mogelijkheden om nieuwe wegen of bestaande plaatsen te benoemen, die nog geen naam hebben. Ik denk aan de lopende stedenbouwkundige projecten.

Er moet op worden gelet dat de namen van vrouwen niet aan minder zichtbare plaatsen worden gegeven. Er moet ook voor worden gezorgd dat naast de namen een kort overzicht wordt geplaatst van wie ze zijn.

In België is de toekenning van straatnamen een gemeentelijke bevoegdheid. De federale commissie voor toponymie verstrekkt niet-bindende adviezen over de voorstellen tot wijziging of toekenning van straatnamen.

De "Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie" verstrekkt niet-bindende adviezen betreffende de voorstellen van straatnamen die de gemeenten wensen toe te kennen aan hun openbare wegen of pleinen.

De gemeente kan een negatief advies altijd negeren, maar dankzij de argumentering begrijpen zij vaak waarom hun keuze niet geschikt is.

De Commissie geeft de voorkeur aan:

- oude (historische) toponiemen of decisietoponiemen;
- toponiemen naar eminente personen die sedert ten minste 50 jaar overleden zijn; daarop zijn uitzonderingen mogelijk voor zover er geen enkele twijfel bestaat over de uitmuntendheid of de bekendheid van de voorgestelde persoon;
- folkloristische borden die de mogelijkheid bieden de

action de désobéissance civile dans les stations de métro de la STIB, la veille du 8 mars. Dans le métro bruxellois, seules 4 stations portent des noms de femmes. Il y a 59 stations de métros dont 29 font référence à des noms d'hommes. La collective a distribué des plans du métro adaptés sur lesquels chaque homme était remplacé par une femme correspondante (même époque, même métier, etc.). Ces femmes existent.

En avril 2018, des étudiantes de l'ULB, assistées par la collective « Noms Peut-Être » ont rebaptisé des auditoires de l'université. Partant du constat qu'il n'y a qu'un auditoire sur dix qui porte le nom d'une femme, elles ont passé la matinée à renommer une trentaine d'auditoires avec les prénoms de femmes influentes et remarquables qui se sont illustrées par leur intelligence, leur engagement ou leur bienveillance, mais qui sont tombées dans l'invisibilité.

C'est dire combien le sujet mobilise.

Cette politique a des effets limités, puisque les possibilités de baptiser de nouvelles rues, voies et places sont de moins en moins nombreuses dans une ville déjà densément urbanisée. Mais il y a les monuments, places, bâtiments publics, stations de métros, gares, arrêts de tram, bus, trams, auditoires, etc. Il existe des possibilités de dénomination de nouvelles voiries ou bien de places existantes, mais qui ne portent pas encore de nom. Je pense aux projets urbanistiques en cours.

Il faut être attentif à ne pas donner des noms de femmes aux endroits moins visibles. Il faudra aussi veiller à apposer à côté des noms, un bref aperçu sur qui elles sont.

En Belgique, l'attribution des noms de rues est une compétence communale. La Commission royale de Toponymie et Dialectologie rend des avis non contraignants sur les propositions de changements ou d'attribution de noms de rue.

La « Commission royale de Toponymie et Dialectologie » rend des avis non contraignants relatifs aux propositions de noms de rue que les communes souhaitent attribuer à leurs voiries ou places.

En cas d'avis négatif, la commune pourra toujours passer outre, mais l'argumentation permet souvent de faire comprendre aux communes pourquoi leur choix est inopportun.

La Commission privilégié :

- les toponymes anciens (historiques) ou toponymes décisionnels ;
- les toponymes de personnes éminentes décédées depuis au minimum 50 ans ; ceci étant, des exceptions à cette durée sont admises pour autant que l'éminence ou la notoriété de la personne proposée ne fasse aucun doute ;
- les plaques folkloriques qui permettent d'expliquer

geschiedenis van de straatnaam toe te lichten, vormen tevens een middel om de straten van een bepaalde wijk niet-officiële “folkloristische” namen te geven en tevens enkele historische of lokale kenmerken van een bepaalde wijk te belichten.

Overwegende dat overal in Europa de trend bestaat om het aantal vrouwennamen aanzienlijk te verhogen bij de toekenning van namen aan de nieuwe openbare wegen, gebouwen, monumenten;

Overwegende dat het nodig is de integratie van de vrouw in de openbare ruimte voort te zetten, onder andere door evenveel namen van vrouwen toe te kennen aan straten, pleinen, openbare gebouwen en monumenten;

Overwegende dat het beleid inzake de toekenning van namen in de openbare ruimten werkelijk belangrijk is en de zeden van een samenleving weerspiegelt;

Verzoekt dit voorstel van resolutie de Brusselse Hoofdstedelijke Regering:

- een specifiek onderzoek te verrichten inzake de aanwezigheid van vrouwennamen in de openbare ruimte en een nauwkeurige cartografie per gemeente, of zelfs per wijk op te stellen van de in de Brusselse openbare ruimte aanwezige namen;
- overleg te plegen met de gemeentelijke instanties om de meest toereikende juridische en politieke tools te bepalen om te komen tot de beoogde vervrouwelijking van de openbare ruimte;
- een geschikte instantie ermee te gelasten namen van vrouwen voor te stellen met het oog op toekomstige toekenningen van namen in de openbare ruimte;
- de overheden aan te bevelen de namen in de openbare ruimte te vervrouwelijken en zich daarbij te laten inspireren door de lijst die werd opgesteld door de bevoegde instantie.

Openbare ruimten de naam van beroemde vrouwen geven is veel meer dan een soort symbolische erkenning, het is een politieke daad. De tijd is gekomen om concreet te zijn.

III. Algemene besprekking

Mevrouw Viviane Teitelbaum bedankt mevrouw Sidibé voor het openstellen van haar tekst voor medeondertekening. Dit onderwerp ligt haar na aan het hart en in Ixelles heeft de spreker samen met mevrouw Caroline Désir in deze richting gewerkt. Zij herinnert eraan hoezeer straatnamen een verhaal vertellen, namen hebben: een nuttige reden om zich te kunnen situeren.

We bewaren de herinnering aan fonteinen, bomen, maar ook ambachten of handelszaken of zelfs beroepen of sezoenen, het thema van de koninklijke familie is ook gebruikt. Daar vinden we meer vrouwelijke namen.

l’histoire du nom de la rue, qui sont également un moyen d’attribuer aux rues d’un quartier particulier des noms folkloriques non officiels, mais permettant de mettre en avant certaines caractéristiques historiques ou locales d’un quartier déterminé.

Considérant la tendance paneuropéenne à augmenter substantiellement le nombre de noms de femmes lors de l’attribution de noms de nouvelles voiries, bâtiments, monuments,

Considérant la nécessité de poursuivre l’intégration de la femme dans l’espace public au travers, notamment, de l’attribution égalitaire de noms de femmes à des rues, places, bâtiments publics et monuments ;

Considérant que la politique d’attribution des noms dans l’espace public est un réel enjeu et qu’elle est une caractéristique véritable d’une société ;

Cette proposition de résolution demande au Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale:

- de mener une étude spécifique sur la présence des noms de femmes dans l’espace public et de faire une cartographie précise par commune, voire par quartier, des noms présents dans l’espace public bruxellois ;
- de se concerter avec les instances communales afin de déterminer les outils juridiques et politiques les plus adéquats en vue d’atteindre l’objectif de féminisation de l’espace public ;
- de confier à une instance appropriée et à déterminer, le soin de proposer des noms de femmes en vue des futures attributions de noms dans l’espace public ;
- de recommander aux autorités publiques de féminiser les noms de l’espace public en s’inspirant de la liste élaborée par l’instance compétente.

Loin de n’être qu’une sorte de reconnaissance symbolique, l’attribution de noms de femmes célèbres à des espaces publics est un acte politique. Le temps est venu d’être concret.

III. Discussion générale

Mme Viviane Teitelbaum remercie Mme Sidibé d’avoir ouvert son texte à la cosignature. Ce sujet lui tient à cœur et à Ixelles avec Mme Caroline Désir, l’oratrice avait œuvré dans ce sens. Elle rappelle ensuite à quel point les noms des rues racontent une histoire, portent des noms : une raison d’utilité donc afin de pouvoir se situer.

Nous gardons le souvenir des fontaines, des arbres, et aussi des métiers ou des commerces ou encore des métiers ou des saisons, le thème de la famille royale a aussi été exploité. Là nous retrouvons plus de noms de femmes.

We vinden veel namen van personen: de namen van helden, minder van heldinnen, van politici, kunstenaars, wetenschappers, filantropen, of filosofen, maar weer heel weinig vrouwen. Minder dan 4% van de straten heeft een vrouwennaam in het BHG.

Slechts vier van de achten zestig metrostations hebben een vrouwelijke naam: Elizabeth, Sint-Katelijne, Joséphine-Charlotte en Louiza. Dat zijn geen artistieke, intellectuele of geëngageerde vrouwen, maar een heilige en prinsessen.

In Elsene bijvoorbeeld, vinden we veel mannen die geschiedenis hebben geschreven, maar weinig vrouwen. Een tiental namen eren de herinnering aan vrouwen. Clémentine en Marie.

Dat worden tegenwoordig de uitdagingen van de historicus/historica in de openbare ruimte genoemd. We realiseren ons dat vrouwen afwezig zijn in het verhaal, in geschiedenisboeken, in de onderwezen geschiedenis, maar ook in de openbare ruimte.

Maar straten markeren met vrouwennamen is vechten tegen het onzichtbaar maken van vrouwen in de geschiedenis, uitgaande van het bestaan van een mannelijk universalisme.

In feite is het een kwestie van erkenning van de uitzonderlijke vrouwelijke pioniers, het vieren van de prestaties van de vrouwen die hebben bijgedragen aan het maken van onze samenleving zoals die vandaag de dag is, maar ook een aantal vrouwen die hun stempel hebben gedrukt op en leefden in onze verschillende gemeenten.

Het eren van de prestaties van vrouwen en meisjes die, net als mannen, hun plaats hebben verdienst in de geschiedenisboeken of op straatnaamborden, maakt deel uit van het debat over de plaats van vrouwen en in het bijzonder hun plaats in de openbare ruimte. Tot op heden heeft de praktijk van het gebruik van de geschiedenis van vrouwen de juiste waardering ervan echter belemmerd. We zijn dat aan het verhelpen met de voorliggende tekst.

Voor de politica en feministische vrouw die mevrouw Teitelbaum is, maakt dit deel uit van de strijd voor gelijkheid. De spreekster bedankt haar collega Fatoumata Sidibé nogmaals voor het feit dat ze ermee instemde de tekst open te stellen voor medeondertekening. Vanuit de hashtag "#ousontlesfemmes" dragen we vandaag bij aan de hashtag "#prendresaplace".

De heer Bruno De Lille dankt op zijn beurt de auteurs om hun tekst open te stellen voor medeondertekening. Groen vindt dit immers erg belangrijk. Toen hij schepen was is Brussel nam de heer De Lille een soortgelijk initiatief om meer straten en pleinen naar vrouwen te noemen. Van belang is hier om het op gewestelijk niveau te regelen.

Meestal is ieder het eens met dit soort resoluties. Een andere kwestie is deze daadwerkelijk uit te voeren want steeds is er een goede reden om de naam van een man te verkiezen. Een vrouw kiezen gebeurt te weinig en te traag.

Nous rencontrons de nombreux noms de personnes : les noms de héros, moins d'héroïnes, de personnalités politiques, d'artistes de scientifiques, de philanthropes, ou de philosophes, mais là encore très peu de femmes. Moins de 4% des rues portent un nom de femme en RBC.

Seulement quatre sur les soixante-huit stations de métro portent un nom féminin : Elizabeth, Sainte-Catherine, Joséphine-Charlotte et Louise. Il ne s'agit pas de femmes artistes, intellectuelles, ou engagées, mais d'une sainte et de princesses.

A Ixelles, par exemple beaucoup d'hommes qui ont marqué l'histoire, mais très peu de femmes. Une petite dizaine de noms honorent la mémoire de femmes. Clémentine et Mari

C'est ce que l'on appelle aujourd'hui les défis de l'historien-ne dans l'espace public. On se rend compte que les femmes sont absentes du narratif, soit des livres d'histoire, de l'histoire enseignée, mais aussi de l'espace public.

Or, marquer les rues de noms de femmes c'est lutter contre l'invisibilisation des femmes dans l'histoire, en supposant l'existence d'un universalisme masculin.

En fait il s'agit de reconnaître les pionnières exceptionnelles, de célébrer les réalisations des femmes qui ont contribué à faire de notre société ce qu'elle est aujourd'hui, et, mais aussi certaines femmes qui ont marqué et vécu dans nos différentes communes.

Mettre à l'honneur les réussites des femmes et des filles qui ont comme les hommes, mérité leur place dans les livres d'histoire ou sur les plaques de rues, cela fait partie du débat sur la place des femmes et en particulier, leur place dans l'espace public. Or jusqu'à présent, la pratique liée à l'utilisation de l'histoire des femmes freine sa juste valorisation. Nous sommes en train d'y remédier par le texte en examen.

Pour la femme politique et la féministe qu'est Mme Teitelbaum cela participe du combat pour l'égalité. L'oratrice remercie encore sa collègue Fatoumata Sidibé d'avoir accepté d'ouvrir son texte à la cosignature. Du hashtag « #ousontlesfemmes » aujourd'hui nous contribuons au hashtag « #prendresaplace ».

M. Bruno De Lille remercie à son tour les auteurs d'avoir ouvert leur texte à la cosignature. Groen estime en effet que c'est très important. Lorsqu'il était échevin à Bruxelles, M. De Lille a pris une initiative similaire afin de donner à davantage de rues et de places le nom de femmes. Il est important de régler cela au niveau régional.

En général, tout le monde est d'accord avec ce type de résolution. La mettre effectivement en œuvre, c'est une autre question, car il y a toujours une bonne raison pour préférer le nom d'un homme. On choisit trop peu et on tarde

De actualiteit of wedstrijden gooien stevast roet in het eten. De spreker haalt het voorbeeld aan van "Thurn en Taxis" als een gemiste kans en wil resultaten en inhaaloperaties.

Tot slot haalt de spreker de dekolonisatie aan en denkt dat dit ook een kans kan zijn om straten te hernoemen naar vrouwen. Hierdoor wordt Brussel vrouwvriendelijker en opener. Groen zal het voorstel van resolutie steunen.

Mevrouw Magali Plovie bedankt mevrouw Sidibé voor het openstellen van de tekst voor medeondertekening. Deze tekst lijkt misschien triviaal, maar is dat niet. De stad is een drager van waarden als openheid en tolerantie. Geschiedenis of dekolonisatie zijn onderwerpen waaraan gewerkt moet worden. Het is niet alleen een kwestie van straatnamen. Het gaat om de hele openbare ruimte: zalen, ontmoetingsplaatsen, auditoria, metrostations enz.

We moeten deze gelegenheid te baat nemen om de gebruikte namen uit te leggen. Wie herinnert zich nog "Malibran"? In Berlijn wordt de uitleg van de gekozen naam op een voorbeeldige manier gedaan. Dat is een kans om vrouwen te waarderen.

Er worden nieuwe nuttige initiatieven gestart: in Brussel vindt een openbare raadpleging plaats. Dat vergroot het bewustzijn en herinnert ons eraan dat vrouwen hebben deelgenomen aan de geschiedenis. Zelfs in de zalen van het Brussels Parlement, worden in zaal 321 op een muur vol mannen veel te weinig vrouwen tentoongesteld. Deze resolutie maakt deel uit van de verandering die plaatsvindt.

Tot slot concludeert mevrouw Plovie dat een volledig pakket over namen in de openbare ruimte, gelijkheid in de openbare ruimte en seksisme in het openbaar vervoer nu door de commissie wordt onderzocht.

Mevrouw Caroline Désir bedankt mevrouw Fatoumata Sidibé, mevrouw Magali Plovie en mevrouw Viviane Teitelbaum voor al hun initiatieven op het gebied van gelijkheid tussen mannen en vrouwen. De PS-fractie is blij met al deze feministische vooruitgang.

Het onzichtbaar maken van vrouwen in de openbare ruimte draagt bij tot de vestiging van een mannelijke overheersing en de bestendiging van mannelijke privileges. De cijfers zijn overweldigend: 3,6% van de straten heeft vrouwennamen. Die kloof zal moeilijk te dichten zijn, maar het is tijd om de trend om te keren.

De tekst hoopt de Brusselse gemeenten te kunnen betrekken bij een inclusieve dynamiek. De tekst moedigt de regering aan om dat toe te staan door het ontwikkelen van instrumenten zoals het in kaart brengen van straten met een vrouwelijke naam of door het opstellen van een lijst met vrouwen.

De heer David Weytsman herinnert eraan dat vandaag, op 1 april, om 16.30 uur, hulde wordt gebracht aan Gabrielle Petit en hij hoopt dat men zich bij dit eerbetoon aansluit.

à choisir des noms de femme. L'actualité ou les concours viennent toujours tout gâcher. L'intervenant cite « Tour et Taxis » comme exemple d'une occasion manquée, et il souhaite des résultats et des opérations de rattrapage.

Enfin, l'orateur évoque la décolonisation et pense qu'elle peut aussi être une occasion de redonner le nom de femmes à des rues. Cela rendra Bruxelles plus ouverte et plus favorable aux femmes. Groen soutiendra la proposition de résolution.

Mme Magali Plovie remercie Mme Sidibé pour l'ouverture du texte à la cosignataire. Ce texte peut paraître anodin ce qu'il n'est pas. La ville est porteuse de valeurs d'ouverture et de tolérance. L'histoire ou la décolonisation sont des thèmes sur lesquels il convient de travailler. Il ne s'agit du reste pas de se limiter aux noms de rues. L'espace public entier est concerné : les salles de spectacle, les lieux de rencontre, les auditoires, les stations de métro, etc.

Il faut profiter de cette occasion pour expliquer les noms utilisés. Qui se souvient encore de la « Malibran » ? A Berlin, les explications du nom choisi se font de manière exemplaire. C'est l'occasion de valoriser les femmes.

De nouvelles initiatives utiles sont lancées : à Bruxelles il existe une consultation publique. Cela sensibilise et nous rappelle que les femmes ont participé à l'histoire. Jusque dans les salles du Parlement bruxellois, la salle 321 expose sur un mur rempli d'hommes et bien trop peu de femmes. Cette résolution fait partie du changement qui s'opère.

Enfin, Mme Plovie conclut qu'un package complet sur les noms dans l'espace public, l'égalité dans l'espace public et le sexism dans les transports en commun est aujourd'hui examiné par la commission.

Mme Caroline Désir remercie Mmes Fatoumata Sidibé, Magali Plovie et Viviane Teitelbaum de toutes leurs initiatives prises en matière d'égalité entre les hommes et les femmes. Le groupe PS se réjouit de toutes ces avancées féministes.

L'invisibilisation de femmes dans l'espace public participe à l'instauration d'une domination de genre et d'une pérennisation des priviléges masculins. Les chiffres sont accablants : 3,6 % des rues portent des noms de femmes. Cet écart sera difficile à résorber, mais il est temps d'inverser la tendance.

Le texte espère pouvoir inscrire les communes bruxelloises dans une dynamique inclusive. Le texte encourage le Gouvernement à permettre celle-ci par le développement d'outils telle une cartographie des rues portant un nom féminin ou par l'établissement d'une liste de femmes.

M. David Weytsman rappelle qu'aujourd'hui le 1er avril à 16h30, l'on rendra hommage à Gabrielle Petit et il souhaite que l'on s'associe à cet hommage.

IV. Bespreking van de consideransen en van de streepjes van het verzoekend gedeelte en stemmingen

Consideransen

De 7 consideransen lokken geen enkele commentaar uit.

Stemmingen

De 7 consideransen worden aangenomen bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

Verzoekend gedeelte

Het verzoekend gedeelte lokt geen enkele commentaar uit.

Stemmingen

Het verzoekend gedeelte wordt aangenomen bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

V. Stemming over het geheel van het voorstel van resolutie

Het voorstel van resolutie wordt in zijn geheel aangenomen bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur,

Caroline DÉSIR

De Voorzitter,

Charles PICQUÉ

IV. Discussion des considérants et des tirets du dispositif et votes

Considérants

Les 7 considérants ne suscitent aucun commentaire.

Votes

Les 7 considérants sont adoptés à l'unanimité des 14 membres présents.

Dispositif

Le dispositif ne suscite aucun commentaire.

Votes

Le dispositif est adopté à l'unanimité des 14 membres présents.

V. Vote sur l'ensemble de la proposition de résolution

L'ensemble de la proposition de résolution est adopté à l'unanimité des 14 membres présents.

– *Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.*

La Rapporteuse,

Caroline DÉSIR

Le Président,

Charles PICQUÉ